Класификация на информацията:
Ниво 0, TLP-WHITE

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на земеделието и храните

X

**ОДОБРИЛ,**

X

ПЛАМЕН АБРОВСКИ
Министър

**ДО**
**МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ**
**ПЛАМЕН АБРОВСКИ**

# Д О К Л А Д

ОТ ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ - ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

**Относно:** Проект на заповед за изменение и допълнение на Методиката за прилагане на предварителните условия във връзка с изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република България за периода 2023 – 2027 г., утвърдена със Заповед № РД09-952 на министъра на земеделието и храните от 05.09.2024 г. (ДВ, бр. 78 от 2024 г.), изм. и доп. със Заповед № РД09-792 на министъра на земеделието и храните от 25.07.2025 г. (ДВ, бр. 64 от 2025 г.)

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,**

На основание чл. 55, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители и във връзка с раздел 2 от Глава I, Дял III (чл. 12 и чл. 13) на Регламент

(ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ L 435 6.12.2021 г.) (Регламент (ЕС) 2021/2115), внасям за одобрение проект на заповед за изменение и допълнение на Методиката за прилагане на предварителните условия във връзка с изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република България за периода 2023 – 2027 г., утвърдена със Заповед № РД 09-952 на министъра на земеделието и храните от 05.09.2024 г. (ДВ, бр. 78 от 2024 г.), изм. и доп. със Заповед № РД 09-792 на министъра на земеделието и храните от 25.07.2025 г. (ДВ, бр. 64 от 2025 г.) (Методиката).

**Причини, които налагат приемането на акта**

Методиката за прилагане на предварителните условия във връзка с изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република България за периода 2023 – 2027 г. е във връзка с необходимостта от прилагане на Регламент (ЕС) 2025/2649 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2025 година за изменение на Регламент (ЕС) 2021/2115 по отношение на системата на предварителни условия, видовете интервенции под формата на директно плащане, видовете интервенции в определени сектори и за развитие на селските райони и годишните доклади за качеството на изпълнението, както и на Регламент (ЕС) 2021/2116 по отношение на спирането на плащания във връзка с годишното уравняване с оглед на качеството на изпълнението и контрола и санкциите, (ОВ L от 31.12.2025 г.) (Регламент (ЕС) 2025/2649).

С цитирания регламент се изменят основни регламенти за прилагането на ОСП в Република България – Регламент (ЕС) № 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013, (ОВ L 435, 6.12.2021г.) (Регламент (ЕС) 2021/2116).

Съществените промени са няколко:

1. Промени в ДЗЕС 1: Целта на стандарт 1 за ДЗЕС, включен в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/2115, е поддържането на постоянно затревените площи с цел опазване на запаса от въглерод на основата на съотношението на постоянно затревените

площи спрямо земеделската площ на национално, регионално и подрегионално равнище и на равнище група от стопанства или стопанство в сравнение с референтната 2018 г., като максималното намаление в сравнение с референтната година е 5 %. Структурните промени в земеделските стопанства, които могат да настъпят през програмния период 2023 – 2027 г., по-специално в сектора на животновъдството, биха могли да бъдат придружени от бързи промени в земеползването на равнище стопанство, по-специално с цел смекчаване на въздействието на изменението на климата върху наличието на фуражи. Такива структурни промени може обаче да бъдат отразени в наличните данни едва със закъснение. Тази динамика на структурните промени в стопанствата би могла да доведе до изменения в годишното съотношение на постоянно затревените площи в сравнение с референтната 2018 г. Предвид тези промени и за да се улесни прилагането на стандарт 1 за ДЗЕС, максималният процент на намаление на съотношението на постоянно затревените площи спрямо референтната 2018 г. следва да се увеличи на 10%, за да се даде възможност на държавите членки да вземат предвид промените през програмния период 2023 – 2027 г. и нуждите на стопанствата, по-специално в сектора на животновъдството.

2. Промени в ДЗЕС 7: „ДЗЕС 7 Сеитбооборот (ротация) на културите върху обработваема земя, с изключение на култури, отглеждани под вода или диверсификация на културите“. Тук административната тежест, свързана с проверките на изискванията на стандарт 7 за ДЗЕС, предвидени в Регламент (ЕС) 2021/2116, може да бъде непропорционално висока за по-дребните земеделски стопани и националните администрации. Поради това тежестта за по-дребните земеделски стопани и националните администрации, свързана с контрола, предвиден в Регламент (ЕС) 2021/2116, следва да бъде облекчена по отношение на стандарт 7 за ДЗЕС. Земеделските стопани с максимален размер на стопанството, който не надвишава 30 хектара декларирана земеделска площ, следва да бъдат освободени от контрола във връзка с изискванията на стандарт 7 за ДЗЕС. Тъй като земеделската площ съгласно изискванията на стандарт 7 за ДЗЕС, управлявана от по-дребни земеделски стопани, е ограничена и налагането на санкции би могло да доведе до непропорционална тежест за администрациите на държавите членки, по-дребните земеделски стопани, освободени от контрола във връзка с предварителните условия по отношение на стандарт 7 за ДЗЕС, следва също така да бъдат освободени от налагането на административни санкции за неспазване на изискванията на стандарт 7 за ДЗЕС.

3. Промени свързани с биологичното земеделие: Стандарт 1 за ДЗЕС, включен в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/2115, е насочен към поддържането на

постоянно затревените площи с цел опазване на въглеродния запас. В точки 1.7.3 и 1.9.1.1 от приложение II към Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ L 150, 14.6.2018 г.) (Регламент (ЕС) 2018/848), се подчертава значението на максималното използване на пашата и пасищата, което предотвратява преобразуването на постоянно затревените площи за други видове земеползване и е в съответствие с основната цел на стандарт 1 за ДЗЕС за опазване на запаса от въглерод в постоянно затревените площи. Стандарти 3, 5 и 6 за ДЗЕС, включени в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/2115, са насочени съответно към поддържането на органичните вещества в почвата, ограничаването на ерозията и опазването на почвите през чувствителните периоди. Тези цели вече се постигат чрез практиките за обработка и отглеждане, прилагани в биологичното растениевъдство, по-специално тези, посочени в точка 1.9 от приложение II към Регламент (ЕС) 2018/848. Стандарт 4 за ДЗЕС, включен в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/2115, е насочен към опазването на водите от замърсяване. По подобен начин точки 1.5, 1.7, 1.9 и 1.10 от приложение II към Регламент (ЕС) 2018/848 имат за цел да се намали рискът от замърсяване на водите чрез ограничаване на употребата на ветеринарни лекарствени продукти, на употребата на торове и пестициди и на гъстотата на животните. Опитът показва, че биологичното земеделие има положително въздействие по отношение на излужването и повърхностния отток на хранителни вещества, което прави по-малко вероятно земеделският стопанин в биологичното земеделие да увреди качеството на водата, като по този начин се постига основната цел на стандарт 4 за ДЗЕС. Поради това, като се имат предвид принципите и правилата, установени в Регламент (ЕС) 2018/848 и съществуващите практики в системите за биологично земеделие, следва да се счита, че земеделските стопани, които са сертифицирани в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/848, спазват изискванията на стандарти 1, 3, 4, 5, 6 и, какъвто вече е случаят, стандарт 7 за ДЗЕС, във връзка с техните единици за биологично производство и техните производствени единици в преход към биологично производство съгласно определението в Регламент (ЕС) 2018/848. С цел да се намали административната тежест върху компетентните органи на държавите членки, като същевременно се полагат усилия възможността за презумпция за съответствие с някои стандарти за ДЗЕС да се прилага по най-подходящия начин, държавите членки следва да могат да решат, че презумпцията за съответствие се прилага само когато цялото стопанство на земеделския стопанин, сертифициран в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/848, се състои от биологични производствени единици или производствени

единици в преход към биологично производство съгласно определението в Регламент (ЕС) 2018/848, или и от двете такива производствени единици.

В контекста на гореизложеното, за периода 15.04 – 24.04.2026 г. беше проведена писмена процедура в съответствие с чл. 20, ал. 3 от Постановление № 302 на Министерския съвет от 2022 г. за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ, за програмен период 2021 – 2027 г. Комитета по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. (СПРЗСР 2023 – 2027 г.) в рамките на процедурата взе решение за одобрение на измененията в Стандартите за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние. Посочените изменения са приети на основание Регламент (ЕС) 2025/2649, с който се изменя Регламент (ЕС) 2021/2115.

С оглед на предстоящото извършване на контрол за 2025 г. и плащания по интервенциите, включени в Стратегическия план, е необходимо да бъде изменена и допълнена Методиката за прилагане на предварителните условия във връзка с изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република България за периода 2023 – 2027 г. Същевременно със Заповед № РД 09-566 от 26.05.2026 г. на министъра на земеделието и храните са направени изменения и допълнения в Заповед № РД09-786 от 20.07.2023 г. изменена и допълнена със Заповед № РД09-874 от 08.08.2024 г., изменена със Заповед № РД09-769 от 16.07.2025 г. за стандартите, за добро земеделско и екологично състояние.

4. Промяна в Законоустановено изискване 8.2 (ЗИУ8.2) е свързана с прецизиране на формулировката в ЗИУ 8.2, като се предлага текстът да бъде променен във връзка със Закона за защита на растенията (§ 1, ал. 1, т. 44), където „професионален потребител“ е лице, което използва продукти за растителна защита (ПРЗ) в рамките на професионалната си дейност. Това понятие обхваща всички лица, които прилагат ПРЗ като част от служебните си задължения.

Изискването за използване на лични предпазни средства произтича от общите правила за безопасна употреба на ПРЗ, регламентирани в чл. 5 от Наредба № 12 от 2023 г. за условията и реда за употреба на продукти за растителна защита, (обн., ДВ. бр.74 от 29 август 2023 г.) (Наредба № 12 от 2023 г.) които са приложими към всички потребители, независимо от категорията на употреба на продукта – професионална или непрофесионална. Същевременно чл. 9, ал. 4 от Наредба № 12 от 2023 г. регламентира отделно изискването за приготвянето на работни разтвори от продукти за растителна

защита от професионална категория да се извършва от лица, притежаващи съответния сертификат.

В този смисъл, така формулираното изискване е приложимо единствено за стопанства, които използват ПРЗ от професионална категория на употреба. За стопанства, които използват само ПРЗ от непрофесионална категория на употреба, това изискване е неприложимо.

Предложената редакция ще осигури по-голяма яснота и съответствие с действащата нормативна уредба и ще предотврати възникването на тълкувателни неясноти.

**Цели**

Прецизиране на разпоредби в Методика за прилагане на предварителните условия във връзка с изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република България за периода 2023 – 2027 г.;

Осигуряване на ефективно прилагане и спазване на законоустановените изисквания за управление и на стандартите за ДЗЕС.

**Очаквани резултати от прилагането на акта**

- Подобряване на ефективността на контролните механизми;

- Увеличаване на максималното намаление в сравнение с референтната година от 5 % на 10% при поддържане на съотношението между постоянно затревените площи и обработваемата земя;

- Освобождаване от контрол и санкции по изискванията на стандарт 7 за ДЗЕС за земеделски производители с максимален размер на стопанството до 30 хектара земеделска площ;

- Осигуряване на възможност биологичните производители, чиито стопанства се състоят от биологични производствени единици или производствени единици в преход към биологично производство съгласно Регламент (ЕС) 2018/848, или и от двете такива производствени единици да се считат за отговарящи на изискванията за ДЗЕС 1, 3, 4, 5, 6 и 7.

- Република България да прилага система за ефективен контрол за спазване на стандартите за добро земеделско и екологично състояние и на законоустановените изисквания за управление.

**Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Проектът не предвижда разходването на допълнителни средства от бюджета на Министерство на земеделието и храните.

Финансовите средства по чл. 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115 във връзка със Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република България за периода 2023 – 2027 г., са предвидени в сметката за средствата от Европейския съюз на Държавен фонд „Земеделие“.

**Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:**

Съгласно условията за получаване на подпомагане по интервенциите, включени в Стратегическия план, всички земеделски стопани и други бенефициенти, които получават директни плащания, съгласно глава II или годишни плащания съгласно чл. 70, 71 и 72 от Регламент (ЕС) 2021/2115, подлежат на административна санкция, когато не спазват законоустановените изисквания за управление и стандартите за ДЗЕС, които включват задължителните за изпълнение изисквания в следните области:

а) климат и околната среда, включително води, почви и биологично разнообразие на екосистемите;

б) общественото здраве и здравето на растенията;

в) хуманното отношение към животните.

С Регламент (ЕС) 2025/2649 са изменени Регламент (ЕС) 2021/2115 и Регламент (ЕС) 2021/2116.

Извършените промени в изискването за съотношението на постоянно затревените площи към общата земеделска площ, изискванията за сеитбооборот върху обработваема земя, както и промените свързани с биологично земеделие са заложени в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/2115.

В чл. 83 и 84 към Регламент (ЕС) 2021/2116 са направени изменения относно системата за контрол и санкции свързани с намаляване на административната тежест за земеделските стопани.

**Информация за проведените обществени консултации**

За предварителни консултации със заинтересованите страни на основание чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативните актове се счита проведената в периода 15.04 – 24.04.2026 г. писмена процедура на Комитета по наблюдение на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР 2023 – 2027 г.).

На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове проектът на

заповед и проектът на доклад (мотиви) са публикувани за обществена консултация на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните и на Портала за обществени консултации със срок за предложения и становища 30 дни.

В изпълнение на чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справката за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществената консултация е публикувана на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните и на Портала за обществени консултации.

Проектът на заповед е съгласуван в съответствие с разпоредбите на Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните. Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,**

Във връзка с гореизложеното, предлагам да издадете предложения проект на Заповед за изменение и допълнение на Методиката за прилагане на предварителните условия във връзка с изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република България за периода 2023 – 2027 г. В съответствие с разпоредбата на чл. 55, ал. 4 на Закона за подпомагане на земеделските производители, заповедта, ще бъде изпратена за обнародване в официалния раздел на „Държавен вестник“.

**Приложение:**

1. Проект на заповед за изменение и допълнение на Методиката;
2. Справка за отразяване на постъпилите становища;
3. Постъпили становища;
4. Справка за отразяване на получените предложения и становища от проведената обществена консултация;
5. Получени предложения и становища от проведената обществена консултация.

X

ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ
Заместник-министър